

İslam Tarihçiliğinde Garânîk Hâdisesi

Yazar
İlhami Ayrancı

ISBN: 978-625-7305-04-4

1. Baskı
Aralık, 2020 / Ankara

Grafiker®
Yayınları
Yayın No: 370
Web: grafikeryayin.com

**Kapak, Sayfa Tasarımı,
Baskı ve Cilt**

Grafiker®
Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık
Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

1. Cadde 1396. Sokak No: 6
06520 (Oğuzlar Mahallesi)
Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafik@grafiker.com.tr

Web : grafik.com.tr

Kitabın hukuksal ve bilimsel sorumluluğu yazarına aittir.

İslam Tarihçiliğinde

GARÂNİK HÂDİSESİ

İthaf:

*Bu dünyada sessizce bir hayat süren
ve elli beş yaşında aramızdan yine sessizce ayrılan
anneciğime hasret duygularımla...*

Dr. İlhami AYRANCI

1963 yılında Amasya’da doğdu. 1986’da İzmir İlahiyat Fakültesi’nden mezun oldu. 1997 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nde İslam Tarihi alanında Yüksek Lisans çalışmasını tamamladı. Aynı yıl iki yıl süre ile araştırmalar yapmak üzere İngiltere’ye gönderildi ve Birmingham Üniversitesi “İslam Araştırmaları” bölümünde ikinci Yüksek Lisans çalışmasını yaptı. 2007 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nde İslam Tarihi alanında hazırladığı tezi ile “Doktor” oldu.

Çalışma hayatına 1986 yılında Bilecik/Söğüt İmam-Hatip Lisesinde meslek dersleri öğretmeni olarak başlayan Ayrancı, 6 yıl fiili öğretmenlik görevinin ardından 1992 yılında naklen Diyanet İşleri Başkanlığına geçti.

1993-1997 yılları arasında Diyanet Aylık Dergi’yi, 2001-2009 yılları arasında da Diyanet İlmi Dergi’yi yayına hazırladı.

2009-2013 yılları arasında Almanya Düsseldorf Din Hizmetleri Ataşesi, 2013-2016 yılları arasında da Diyanet Radyo ve Televizyon Dairesi Başkanlığında Denetim Kurulu Üyesi ve Koordinatörü olarak görev yaptı.

20 Ocak 2016 tarihinde Kırıkkale Üniversitesi İslami İlimler Fakültesinde öğretim üyesi olarak göreve başlayan İlhami Ayrancı, burada 20 Ağustos 2019 tarihine kadar (yedi yarıyıl süre ile) İslam Tarihi ve Sanatları Bölüm Başkanlığı ve Fakültenin bilimsel yayın organı olan KİFAD adlı derginin de Başeditörlüğü görevlerinde bulundu.

2014-2017 yılları arasında TRT Türkiye’nin Sesi Radyosunda 146 hafta süre ile “Gönül Sohbetleri” adlı bir program ile 125 adet “Kıssadan Hisse” adlı programlar yapan Ayrancı, 2017 ve 2018 yıllarında da Diyanet Risalet Radyo’da yayınlanan “İslam Tarihi” adlı 220 programın metin yazarlığını yaptı.

İlhami Ayrancı halen İslamabad Büyükelçiliği, Eğitim Müşaviri olarak görev yapmaktadır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	9
KISALTMALAR.....	11
GİRİŞ.....	13

BİRİNCİ BÖLÜM İSLAM'DA VAHİY VE NÜBÜVVET/PEYGAMBERLİK KURUMU

1.1. Vahiy.....	25	7
1.2. Nübüvvet/Peygamberlik Kurumu.....	32	
1.2.1. Peygamberlik Sıfatlarından İsmet ve Tebliğ.....	35	
1.2.1.1. İsmet.....	43	
1.2.1.2. Tebliğ.....	52	
1.3. Son Peygamber Hz. Muhammed (s.a.s.).....	53	

İKİNCİ BÖLÜM VAHİY VE NÜBÜVVETE BEŞERÎ MÜDAHALE İDDİASI

ŞEYTAN AYETLERİ-GARÂNİK HÂDİSESİ İFTİRASI	
2.1. Garânîk Hâdisesinin Tarihî Arka Planı.....	65
2.2. Garânîk Hâdisesinin Metinleri.....	75
2.3. Hâdisenin İlk İslam Tarihi Eserlerinde Ele Alınışı.....	80
2.4. Garânîk Metinlerinin Feshi.....	85
2.5. Garânîk Hâdisesi ile Habeşistan Muhacirlerinin Dönüşü Arasında Bağlantı Meselesi.....	90

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ORYANTALİSTLERİN
GARÂNİK HÂDİSESİNE YAKLAŞIMI

3.1. Vahiy ve Kur'ân Hakkındaki Görüşleri.....	101
3.2. Nübüvvet Kurumu ve Hz. Peygamber Hakkındaki Görüşleri.....	106
3.3. Garânîk Hâdisesi Hakkındaki Görüşleri.....	114
3.4. Oryantalist Yaklaşımın Değerlendirilmesi.....	123

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
GARÂNİK İDDİALARININ TEZATLARI

4.1. Hâdisenin Kendi İçindeki Tezatları.....	129
4.1.1. Hâdisenin Râvileri Bakımından Tezatları.....	129
4.1.2. Hâdisenin Rivayeti Bakımından Tezatları.....	131
4.2. Vuku Bulduğu İddia Edilen Hâdisenin Kur'ân'a Aykırlığı.....	138

BEŞİNCİ BÖLÜM
GARÂNİK HÂDİSESİ İLE İLGİLİ RİVAYETLERİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

5.1. Müslümanların Değerlendirmeleri.....	153
5.1.1. Hâdiseyi Doğru Kabul Edenler.....	153
5.1.2. Hâdiseyi Doğru Kabul Etmekle Birlikte Rivayetleri Te'vil Edenler.....	156
5.1.3. Garânîk Hâdisesi ile İlgili Rivayetlerin Tamamının Uydurma Olduğunu Düşünenler.....	157
5.2. Hâdiseye Sahih Hadis Kaynaklarında Yer Verilmemesi ile İlgili Değerlendirmeler.....	165
5.3. Hâdiseye İlgili Rivayetlerin Muttasıl Bir Senetle Rivayet Edilmemiş Olduğuna Dair Değerlendirmeler.....	167
GENEL DEĞERLENDİRME.....	171
SONUÇ.....	187
KAYNAKÇA.....	193

ÖNSÖZ

Yüce Allah'ın insanlığa son vahyi Kur'ân-ı Kerim hiçbir tahrife maruz kalmadan kıyamete kadar korunacak ve insanlara iki dünya mutluluğunun yollarını gösterme işlevini sürdürecektir. Onu ismet sıfatına sahip son peygamberi Hz. Muhammed (s.a.s.) eksiksiz olarak tebliğ etmiştir. Doğrudan vahyi ve nübüvveti ilgilendiren ve imanun esasları arasında bulunan bu husus Müslümanlar için haktır ve hakikattir.

Ancak bu konuda daha Hz. Peygamberin tebliğ günlerinden başlayıp günümüze kadar da devam eden çeşitli şüpheler, iddialar hatta iftiralar ileri sürenler olmuştur. Kur'ân'ın beşer sözü olduğu veya ona beşer sözü karıştığı gibi iftiralarla hemen her gün karşılaşmaktadır. Bu bağlamda tartışmalı konulardan belki de en önemlisi Oryantalistlerin neredeyse her vesile ile gündeme getirerek tartıştıkları 'Garânîk Hâdisesi' iddialarıdır. En önemlisi diyoruz çünkü konu; İslam dininde, hakkında herhangi bir şüphenin dinin özünü ilgilendirdiği Vahiy-Kur'ân ve Peygamberlik müesseselerini doğrudan ilgilendirmektedir.

Bu eserde, Garânîk hâdisesi ile ilgili yapılan çalışmalar ele alınarak değerlendirilmektedir. Eserimiz Giriş, Genel Değerlendirme ve Sonuç dâhil sekiz bölümden meydana gelmektedir.

Çalışmamıza esas olarak Kur'ân'ı Kerim, hadisler ve ilk dönem başta olmak üzere İslam tarihine dair eserler esas alınmış, konu ile ilgili Batılı araştırmacılar tarafından kaleme alınmış olan eserlerden de azami ölçüde yararlanılmaya gayret edilmiştir.

Giriş bölümünde konuya dair genel malumat verilmiş, I. Bölümde konumuzun özünü ihtiva eden İslam vahyi ve Peygamberlik kurumu ele alınmıştır.

II. Bölümde, “Garânîk Hâdisesi”nin arka planı ortaya konulduktan sonra “Şeytan Ayetleri” diye bilinen metinlerin feshi ve hâdisi ile Habeşistan hicreti arasında kurulan bağlantının değerlendirmesi yapılmıştır.

Garânîk rivayetleri konusunda dünyada var olan algıda Batı’da yapılan çalışmaların etkisi hesaba katılarak çalışmamızın III. Bölümü Oryantalistlerin hâdiseye yaklaşımına ve konu ile ilgili değerlendirmelere ayrılmıştır.

IV. Bölümde hâdisi ile ilgili rivayetlerin tezatları ve tarihi yanlışları değerlendirmeye tabi tutulmuş, V. Bölümde de Garânîk Hâdisesine dair rivayetlerin değerlendirilmesi yapılmıştır.

10

Çalışmamızın noksansız olmadığını biliyoruz. Özellikle belli hususları ve ayetleri yeri geldikçe -gösterdiğimiz bütün itinaya rağmen- tekrar etmek durumunda kaldık. Bu, daha ziyade, okuyucuya kolaylık sağlaması ve zihin berraklığı sunması hedefi ile sadece dipnotta atıf yapılmakla yetinilmeyip ayet meâllerinin yeniden verilmesi gibi sebeplerden kaynaklandı. Aynı durumu -özellikle Arapça eserlerin birden fazla basım yeri ve yılı bulunması halinde bir karışıklığa meydan verme endişesi ile- tam künye tekrarları yaparak dipnotlarda da yaşadık.

Bu mütevazi çalışmada Garânîk Hâdisesine dair söylenmesi gereken her şeyin söylendiği iddiasında değiliz. Bilakis, İslam tarihi ve Müslümanlar açısından hayli önemli olduğunu düşündüğümüz bir konuya belki küçük bir başlangıç yapılmıştır düşüncesindeyiz.

Sözlerimizi, eskilerin veciz ifadesi ile; “Gayret bizden, tevfik Allah’tandır” diyerek sonlandırmak istiyorum.

İlhami AYRANCI
Ankara-Aralık/2020